

Bionext

voor biologische zaken

A close-up photograph of a hand holding a bunch of green grass. A colorful caterpillar with black, yellow, and white stripes is crawling on the grass. The background is a soft, out-of-focus green.

Jaarverslag 2023

www.bionext.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Over ketenorganisatie Bionext	6
Verenigingen	8
Biohuis	8
BioNederland	8
Biowinkelvereniging	9
CWA	9
Stichting Bionext	10
De mooiste boodschap is bio	10
Adopteer een Kip / Kipkado	12
Donateurs	13
Stichting EKO-keurmerk	14
Klimaat	16
GLB Pilot: Biologisch in Ontwikkeling (BIO)	16
Koplopers in Kringlooplandbouw	16
Kennisdeling Ammoniak emissie biologische varkenshouders	16
Bionext als innovatiemakelaar	18
Biologisch voor het klimaat	18
Biodiversiteit	20
Biologische landbouw in Zeeland	20
Ketenontwikkeling voor tarwe-veldboon in mengteelt	20
Nationale Annex voor Biologisch uitgangsmateriaal	23
Kennisplatform voor de biologische sierteelt	23
Dierenwelzijn	24
Biologisch melkvee in Gelderland	24
Dubbeldoel Kip	24
Wormen pluimvee	27
Plantgezondheid	28
Robuuste Aardappelen	28
Internationaal	30
Core Organic	30

Promotie	32
De Bio-productverkiezing 2023	32
Beurzen	34
Biokennisweek en Biobeurs 2023	34
Kennis, onderzoek & onderwijs	36
Activiteitenverslag 2022-2023, De basis is biologisch i.s.m. Biowinkelvereniging	36
Boerenkansen	39
Biologische vragenlijn	39
Stimulering biologisch in onderwijs	40
Groenkennisnet	40
Lobby & wetgeving	43
Lobby algemeen	43
Keten- & Themagroepen	46
Wat deed Bionext in 2023 aan belangenbehartiging rondom biologische wet- en regelgeving?	48
Communicatie & PR	50
Social media	50
Nieuwsbrieven	52
In de media	52
Calamiteiten en crisiscommunicatie	53
Marktontwikkeling	54
Financiën	56
Stichting Bionext	56
Coöperatieve Vereniging Bionext U.A.	58

Colofon

Het (gedeeltelijk) overnemen en/of kopiëren van dit jaarverslag is uitsluitend toegestaan na overleg met Bionext. Bij overname of kopiëren van (delen van) dit jaarverslag moet Bionext als auteur vermeld worden.

Eindredactie

Bionext

Ontwerp

COCREATIE.NU

Beeldmateriaal

Beeldmateriaal van onder andere: Ingrid Hofstra, Raymond Hartman, Hofweb en Bionext.

Voorwoord

2023, het jaar van grote verwachtingen, bittere teleurstellingen en doorgaan. Het landbouwakkoord gaf hoop op een consistent overheidsbeleid met een duidelijke rol voor de biologische sector als een van de transitiepaden. Het weer was niet zo extreem droog als in de voorgaande jaren. En Bionext werkte samen met de verenigingen aan een ontwikkeling van de markt en een volgende stap in haar eigen ontwikkeling.

Hoewel het landbouwakkoord helaas niet standhield, en de sector te maken kreeg met uitdagingen zoals inflatie, personeelstekorten en een stagnerende omzet, hebben we samen met onze partners Biohuis, Biowinkelvereniging en BioNederland onverminderd doorgewerkt. Het is in zulke tijden belangrijk om als ketenorganisatie consistent te blijven in onze inzet.

De deelname in het landbouwakkoord heeft een rijkdom aan verbindingen opgeleverd. Dankzij de nieuwe EIP Agri en SABE projecten waarin de voorwaarden goed werkbaar zijn voor de biologische sector hebben we mooie projectaanvragen kunnen indienen en toegekend gekregen. We hebben de argumenten paraat om te laten zien dat een keuze voor biologisch ook een keuze is voor bestaanszekerheid van de boer. En dat biologische producten voor iedereen bereikbaar zijn. Plannen voor marktontwikkeling worden decentraal en sectorspecifiek opgezet.

In dit jaarverslag informeren we u over onze activiteiten, de resultaten die we hebben behaald en hoe we deze hebben gefinancierd. Wat betreft de financiën is het duidelijk dat we onszelf in de toekomst beter moeten beschermen, aangezien we dit jaar met een verlies afsluiten. In 2024 zullen we ons inspannen om dit te verbeteren.

Marian Blom
Projectmanager Bionext

Over ketenorganisatie Bionext

Bionext is de ketenorganisatie voor biologische landbouw en voeding: wij verbinden de keten van boer tot consument. Bionext denkt dat biologisch een oplossing is voor veel van de maatschappelijke uitdagingen die wij op het moment tegenkomen, zoals biodiversiteit, gezondheid en klimaatverandering. Daarom werken wij samen met de biologische ondernemers (boeren, telers, handel en speciaalzaken) aan een steeds duurzamere landbouw.

Vanuit het Horapark in Ede zorgen wij met een groep bevlogen medewerkers voor de behartiging van biologisch op het gebied van wetgeving, onderzoek, publiciteit, en marktontwikkeling. Verder voert Bionext een groot aantal projecten uit voor de verdere verduurzaming van de biologische sector.

Verenigingen

Biohuis

Het afgelopen jaar 2023 was turbulent en bood vele kansen om de belangen van biologische boeren en tuinders onder de aandacht te brengen bij overheden en in de media. Ook waren we zichtbaar via Bionext bij handelspartners, winkeliers en grote retailers. Biologische boeren waren regelmatig in de media en toonden aan 'hoe het ook kan'. Deze voorloperpositie hebben we beschermd en we hebben ons ingespannen om die positie te kunnen verzilveren, onder andere door medewerking aan wetenschappelijk onderzoek, samenwerkingsverbanden en vele overleggen in 'Den Haag' om te komen tot beter passende regelgeving voor biologische boeren.

Het bestuur van Biohuis is zich ervan bewust dat het telkens inspelen op de actualiteit in deze onrustige tijd voor de landbouw veel vraagt van de sector. Onze grote dank gaat dan ook uit naar onze dragende organisaties, de leden van onze Bioraad, de deelnemers aan onze werkgroepen, onze leden en alle medewerkers van Bionext, BioNederland en de Bio-winkelvereniging voor de samenwerking en enorme inzet.

Natuurlijk gaan we door! Een eerste Biohuis-dag staat gepland om in 2024 de banden met onze dragende organisaties te versterken en samen een krachtjaar voor de biologische landbouw te maken. De onderzoeken en publicaties waaruit blijkt dat steeds meer consumenten willen kiezen voor biologische voeding zijn hoopgevend. Inzet van onze sector is nodig om ons te blijven innoveren. We zien uit naar voorgenumen campagnes om de betekenis van 'biologisch' voor een breed publiek begrijpelijk te maken, zodat consumenten bewust kunnen kiezen voor BIO. Dit is een noodzaak om ook de positie van biologische boeren en het areaal te laten groeien.

We nodigen alle dragende organisaties en leden uit om de uitdaging samen aan te gaan en biologische boeren en tuinders die (nog) geen lid zijn, om zich bij ons aan te sluiten. Samen zijn we sterker!

BioNederland

BioNederland heeft bijna 100 leden, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor 80% van de omzet in de Nederlandse handel en verwerking van biologische producten. Bedrijven die (deels) biologische producten verhandelen of verwerken, kunnen lid worden van BioNederland. Leden profiteren van diverse voordelen en krijgen ondersteuning bij bedrijfsoverstijgende zaken die veel tijd of geld kosten, of waarvoor specifieke kennis en expertise niet altijd intern beschikbaar zijn.

In 2023 heeft BioNederland diverse belangrijke resultaten behaald die hebben bijgedragen aan de groei en versterking van de biologische sector in Nederland. Een belangrijk resultaat was de toename van het aantal leden, waardoor de organisatie haar representativiteit verder heeft vergroot. Daarnaast heeft BioNederland effectief gelobbyd voor gunstige beleidsmaatregelen die de positie van biologische producten op de markt versterken.

Ook zijn er succesvolle samenwerkingen opgezet met ketenpartners en andere stakeholders, wat heeft geleid tot innovatieve projecten en initiatieven die de duurzaamheid en transparantie in de biologische sector bevorderen. Tot slot heeft de vereniging bijgedragen aan een grotere bewustwording en vraag naar biologische producten onder consumenten door middel van gerichte campagnes en communicatieactiviteiten.

Biowinkelvereniging

De Biowinkelvereniging is er voor alle winkeliers met een assortiment dat minimaal 90% biologisch is. Dit varieert van biologische speciaalzaken, natuurvoedingswinkels, slaggers en bakkers tot webwinkels en boerderijwinkels. Zowel zelfstandige winkeliers als winkeliers onder de formules van Odin en Udea kunnen lid worden.

De leden van de vereniging werken samen op verschillende thema's en bundelen hun krachten om onderscheidend te blijven in biologisch, in een markt die voortdurend in verandering is. De pijlers van de vereniging zijn: Kennis & Innovatie, Belangenbehartiging, Communicatie en ondersteunende diensten (zoals het CWA, de centrale winkelautomatisering).

In 2023 heeft de Biowinkelvereniging mooie successen behaald met de oplevering van het project mijnbiowinkel.nl, de Organic Action Day, een campagne om ons voedsel gentechvrij te houden, en de Demeter-weken.

De vereniging werkt nauw samen met Bionext en andere aangesloten verenigingen, en ziet ketensamenwerking als een meerwaarde voor het biologische product en de ontwikkeling van de biologische sector.

CWA

CWA (Centraal Winkel Automatisering) is het centrale artikelbestandbeheer van de biologische winkels. Dagelijks worden artikelbestanden van meer dan twintig leveranciers ingelezen, gecontroleerd en doorgezet naar meer dan 200 biologische winkels. Daarmee hebben zij altijd de meest actuele prijzen en acties in hun kassasysteem. CWA B.V. is 100% dochter van Stichting CWA. Stichting en BV worden bestuurd door vier bestuurders van de Biowinkelvereniging:

- Roosmarijn Saat (voorzitter)
- Wim Melis (penningmeester)
- Merle Koomans (secretaris)
- Erik Does (bestuurslid)

Directeur van CWA B.V., Bavo van den Idsert, is mede-bestuurder van de B.V. Bionext verzorgt de secretariële ondersteuning voor het management en draagt zorg voor de administratie.

Stichting Bionext

De Mooiste Boodschap is Bio

Sinds februari 2022 werkt Bionext aan de promotiecampagne om de vraag naar biologische producten te vergroten onder de werktitel 'Nudging Organic'. De kernboodschap is eenvoudig: door vaker biologische producten te kopen, dragen we samen bij aan een betere wereld. Dit resulteert in een bloeiende natuur, een vruchtbare bodem, beter dierenwelzijn en een groene toekomst voor iedereen. Deze boodschap vormt de kern van de driejarige EU-campagne.

De campagne richt zich vooral op het stimuleren van de aankoop van biologische producten. Dit gebeurt via een nudgingcampagne in fysieke winkels en webshops, ondersteund door een publiekscampagne. De nudgingcampagne geeft consumenten in de winkel een subtiel zetje om vaker biologisch te kopen. De publiekscampagne versterkt dit effect, vooral rond het moment van aankoop, bijvoorbeeld met posters inabri's nabij supermarkten.

Een succesvolle nudgingcampagne vereist een intensieve samenwerking met Nederlandse retailers, omdat zij de communicatiemiddelen op de winkelvloer of in de webshop gebruiken om biologische aankopen te stimuleren. De retailsector speelt bovendien een cruciale rol in de transitie naar een duurzaam landbouw- en voedselsysteem.

Naast het stimuleren van de verkoop van biologische producten, willen we ook de herkenbaarheid en het vertrouwen in het Europese biologische keurmerk (het groene blaadje) verbeteren. In de eerste twee jaren van de campagne hebben we vier nudgingpilots uitgevoerd in totaal 46 supermarkten, hebben we ruim 100.000 bezoekers op de campagne-website gehad, en hebben we met advertenties op social media en posters ongeveer 9 miljoen mensen bereikt. Door PR-activiteiten hebben we nog eens 2,2 miljoen mensen bereikt. Met de out of home campagne hebben we in 2 jaar tijd ieder ruim 9 miljoen mensen bereikt.

Bionext werkt in deze campagne samen met partners in België, Zweden en Finland. Zij voeren vergelijkbare campagnes in hun eigen landen uit. We wisselen kennis en ervaringen uit en delen onze resultaten op EU-niveau. Deze campagne dient ook als doel ter inspiratie voor andere EU-landen, retailers en producenten om verder te groeien in biologisch.

Stichting Bionext

Adopteer een Kip / Kipkado

Sinds 2003 bevordert Bionext de verkoop van biologische eieren met de campagne Adopteer een Kip. Dankzij het speelse karakter blijft Adopteer een Kip een toegankelijke manier om kennis te maken met 'biologisch'. Eind 2020 werden plannen ontwikkeld voor een restyling van de campagne. In 2021 werd de nieuwe campagne Kipkado gelanceerd, waarbij de nadruk lag op de cadeaufunctie. In 2022 werd Kipkado beëindigd. Voor degenen die eerder een Kip hebben geadopteerd, verandert er niets. Personen met Kipkado bonnen kunnen deze nog een jaar na uitgiftedatum inleveren bij de bekende inleverpunten. Meer informatie is te vinden op Kipkado.

Donateurs

“Laat biologisch groeien, steun Bionext!” Met deze slogan is in 2021 het donateursplatform van Bionext gelanceerd. Bionext gebruikt de donaties voor ons gezamenlijke doel: de groei van biologisch in Nederland bevorderen op het gebied van areaal en markt. Dat doen we door de kennis van consumenten over biologisch te verbeteren en in gesprek te gaan met (gangbare) retail en banken. Daarnaast ondersteunen we ondernemers bij het oplossen van hun kennisvragen en dragen we bij aan het tot stand komen van relevante onderzoeksprojecten voor de Nederlandse biologische sector. Ook houden we ons bezig met lobbyen voor wet- en regelgeving die biologisch bevordert. Via ons donateursplatform is er onder andere geld ingezameld voor het opzetten van de website WAKKER WORDEN | [Mijnetenmijnkeuze.nl](https://www.mijnetenmijnkeuze.nl), voor de campagnematerialen van de “word wakker”-actie met Teddy Tomaat en de petitie. Het gaat hierbij met name om de ansichtkaarten die mensen naar de minister konden sturen, winkelposters, spandoeken en campagneborden.

Stichting Bionext

Stichting EKO-keurmerk

Stichting EKO-keurmerk Bionext is verantwoordelijk voor een deel van de uitvoerende werkzaamheden van Stichting EKO-keurmerk. In 2022 is een nieuw bestuur aangetreden, dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de primaire sectoren. Het bestuur bestaat nu uit Arie van den Berg, Sybrand Bouma, Poppe Braam, Maria Buitenkamp, Joost van Dam, Harrie Janssen en Douwe Monsma. De statuten zijn gewijzigd zodat het bestuur ook in de toekomst uit vertegenwoordigers van de primaire sector zal blijven bestaan. Het bestuur heeft een nieuwe koers voor het EKO-keurmerk uitgezet. De belangrijkste elementen van de gewijzigde koers zijn:

- EKO exclusief voor Nederlandse producten. Om dit te realiseren, introduceren we een 3-sterrenstelsel met categorieën waarin het biologische product een Nederlandse oorsprong heeft.
- Regie voor een ketengerichte aanpak bij de sector. Momenteel zijn voornamelijk individuele bedrijven keurmerkhouders. EKO wil een ketengerichte aanpak per sector realiseren, waarbij de regiefunctie voor normen en communicatie verder bij de sector komt te liggen. Uiteraard behoudt het bestuur (na advies door de normencommissie) het laatste woord over de normen. Met deze regiefunctie door de sector zijn de doorontwikkeling van de normen en het draagvlak vanuit de sector verzekerd.

In 2022 en 2023 is het draagvlak voor deze koerswijziging getoetst bij bestaande en potentiële keurmerkhouders. Dit draagvlak is aanwezig en zal in het overgangsjaar 2024 worden geïmplementeerd.

GLB Pilot: Biologisch in Ontwikkeling (BIO)

In 2023 is de nieuwe ronde van het GLB van start gegaan. Het doel van dit nieuwe beleid is de landbouw te verduurzamen door toekomstbestendig boeren sterker te belonen. In 2021 zijn we samen met Biohuis een project gestart over de biologische landbouw en het nieuwe GLB. Er wordt onderzocht hoe de biologische landbouw kan bijdragen aan de doelen van het GLB en hoe de mogelijkheden die het GLB biedt om de landbouw te verduurzamen, aansluiten bij de biologische sector. In 2023 zijn op vier bedrijven veldmaatregelen uitgevoerd om te onderzoeken hoe de biologische praktijk past bij de voorwaarden die voortkomen uit het nieuwe GLB. Bionext heeft veel overleg gevoerd met het ministerie van LNV en de RVO om de regels helder te krijgen en knelpunten aan te kaarten. Er zijn veldbezoeken georganiseerd en **er is een magazine gepubliceerd**.

Koplopers in Kringlooplandbouw

Het project Koplopers in Kringlooplandbouw was opgezet in samenwerking met Biohuis en ondersteunde de ambitie van de biologische sector om de kringloop van nutriënten zoveel mogelijk te sluiten wat betreft mest, voer en strooisel. Gedurende drie jaar werden pilots uitgevoerd met biologische ondernemers binnen de thema's strooisel, mest en veevoer, waarbij innovatieve oplossingen, zoals het gebruik van Miscanthus als strooisel en samenwerking bij krachtvoerteelt, werden verkend.

Biohuis heeft de bevindingen uit het project verder uitgewerkt naar concrete ambities voor de sector. In het sectorplan zijn deze ambities en bijbehorende acties beschreven. Op 7 december 2023 werd het project afgesloten met een slotsymposium in Kootwijkerbroek. Hier werden het Sectorplan Kringloopsluiting en **het digitale Kringloopmagazine** gepresenteerd, waarin alle ervaringen van het project zijn gebundeld.

Kennisdeling Ammoniak emissie biologische varkenshouders

Dit project is in 2022 gestart in samenwerking met de Vereniging Biologische Varkenshouders (VBV) om kennis te delen over emissiereductie op biologische varkensbedrijven. De basis hiervoor was een rapport van de WUR met mogelijke maatregelen voor biologische bedrijven. Er werden bijeenkomsten georganiseerd om varkenshouders te motiveren en hen handvatten te bieden voor het verminderen van ammoniakemissies door middel van managementmaatregelen, zoals het sturen van mest- en liggedrag en het verdunnen van mest.

In 2023 is dit project afgesloten tijdens een bijeenkomst met de VBV, waarin **een video** en een stalkaart werden gepresenteerd. Hierin wordt veel praktische kennis van varkenshouder tot varkenshouder gedeeld over mogelijkheden om de ammoniakemissie op een biologisch varkensbedrijf te reduceren.

Bionext als innovatiemakelaar

De landbouw- en voedingssector zet verschillende instrumenten in om kennisontwikkeling en innovatie bij het MKB te ondersteunen. Een van deze instrumenten is het inzetten van innovatiemakelaars met regionale en sectorale expertise. In 2023 was Bionext een van deze innovatiemakelaars, in opdracht van de Topsector Agri&Food en de Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen. Hierdoor konden we veel ondernemers helpen. De onderwerpen waren zeer uiteenlopend. Zo zorgden we ervoor dat ondernemers vooral van elkaar leerden hoe ze gehoornde geiten konden houden, een project waarmee we in 2022 waren gestart. Daarnaast inventariseerden we de problemen die verwerkers en handelaren in biologische producten ondervonden door het huidige residuebeleid, en formuleerden we een onderzoeksproject.

We hielpen Zeeuwse biologische MKB'ers inzicht te krijgen in de afzetmogelijkheden van biologisch Zeeuws akkerbouwproduct. Biologische bloembollentelers ondersteunden we bij het inventariseren van knelpunten en het vinden van oplossingsrichtingen voor problemen in de teelt, verwerking en afzet van biologische bollen.

Biologisch voor het klimaat

In de periode van mei 2023 tot december 2024 zetten Bionext en een team van onderzoekers zich in voor het baanbrekende project "Biologisch voor het Klimaat". Dit initiatief richt zich op het identificeren en evalueren van de factoren die de klimaatprestaties van biologische landbouwbedrijven bepalen. Het project omvat drie belangrijke sectoren: melkvee, akkerbouw en fruitteelt. Door het analyseren van Key Performance Indicators (KPI's) en het beoordelen van vijf biologische bedrijven per sector, streven we ernaar om een helder beeld te krijgen van de klimaatimpact van biologische landbouw.

In 2023 hebben we passende KPI's vastgesteld en zijn we in overleg gegaan met de onderzoekers van het Louis Bolk Instituut, Delphy en Aeres om geschikte onderzoeksmethoden te bepalen. Tevens hebben we 15 klimaatboeren geselecteerd en betrokken als pilotbedrijven voor dit project. Bionederland en Biohuis spelen bij dit project een essentiële rol en zijn nauw betrokken bij het proces om uiteindelijk te komen tot een ketenbreed verdienmodel dat de klimaatprestaties van biologische landbouw verder kan valoriseren en stimuleren.

Doelstellingen van het project:

- Het vasthouden en verder versterken van de koplopperspositie van biologisch op het gebied van klimaat, en dit verder uitdragen.
- De klimaatprestaties van biologische bedrijven in kaart brengen.
- Mogelijkheden onderzoeken om klimaatprestaties binnen de biologische landbouw te valoriseren.
- Het verhaal over klimaat en biologisch zowel binnen de sector als richting de consument communiceren.

Het project “Biologisch voor het Klimaat” is een belangrijke stap in het versterken van de duurzame rol van biologische landbouw en het bevorderen van een breder begrip van de klimaatvoordelen die deze landbouwmethode biedt. We kijken uit naar de verdere ontwikkelingen en de impact die dit project zal hebben op de toekomst van duurzame landbouw.

Biodiversiteit

Biologische landbouw in Zeeland

In november 2022 zijn we gestart met een opdracht voor proefboerderij de Rusthoeve en Delphy in Zeeland. De provincie Zeeland staat voor een aantal grote uitdagingen in relatie tot landbouw en natuur, met als doel de vitaliteit van de sector ook voor toekomstige generaties te behouden. De biologische landbouw biedt een ontwikkelrichting met perspectief voor de uitdagingen die er liggen. Het aandeel biologische landbouw blijft in Zeeland echter achter bij het landelijk gemiddelde. Is er ruimte voor meer biologische landbouw in Zeeland en wat zijn de barrières?

In 2023 zijn gesprekken gevoerd met de belangrijkste handelspartijen in biologische akkerbouwproducten. Is er op korte termijn vraag naar extra bioproducten? En wat zijn de verwachtingen op iets langere termijn? Delphy en de Rusthoeve hebben een enquête uitgevoerd onder Zeeuwse akkerbouwers om de interesse in biologische landbouw te peilen en gaan proeven doen met de laatste ontwikkelingen op het gebied van mechanische onkruidbeheersing.

Ketenontwikkeling voor tarwe-veldboon in mengteelt

In dit tweejarige project werkt Bionext samen met het Louis Bolk Instituut, MFH Pulses, Reudink BV en vier biologische akkerbouwers aan de ketenontwikkeling van tarwe-veldboon uit mengteelt. Dit doen we door geïnteresseerde ketenpartijen in zowel de dierlijke als de humane keten met elkaar te verbinden. Het project wordt gefinancierd door BO Akkerbouw. Aanleiding voor het project is de toegenomen vraag naar lokaal geteelde plantaardige eiwitten, zowel vanuit de veevoersektor als de humane keten. Er is niet alleen vraag voor de productie van vleesvervangers, maar ook vanuit de bakkerijsector is er belangstelling, bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van nieuwe concepten zoals eiwitrijk brood. Tegelijkertijd is er een groeiende behoefte aan meer diverse en klimaat-robuste teeltsystemen. Mengteelt past heel goed binnen deze trend. Voor Nederland blijkt mengteelt van tarwe en veldboon veelbelovend te zijn. Het is een combinatie met goede onkruidonderdrukkende eigenschappen, die rust, herstel en stikstof aan de bodem geeft. Deze mengteelt levert bovendien een hogere opbrengst dan monoteelt op dezelfde oppervlakte, met een tot 2% hoger eiwitgehalte in de tarwe. Het belangrijkste knelpunt voor een succesvolle mengteelt zit in de afzetketen, die gewend is aan homogene producten.

In 2023 heeft Bionext verschillende bijeenkomsten georganiseerd om de ervaringen vanuit het project onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Zo is in januari een workshop gehouden op de Biobeurs, waarin een van de betrokken akkerbouwers zijn positieve ervaringen met mengteelt deelde. Reudink liet in zijn presentatie zien dat de afzet van tarwe-veldboon als veevoer vooral interessant is voor akkerbouwers bij een goede marktprijs voor eiwitrijk veevoer van eigen bodem. Een bijkomend voordeel is dat het product gemengd – dus zonder schonen en scheiden – kan worden afgezet. Uit de presentatie van MFH Pulses bleek echter dat voor afzet richting de humane voedselketen extra kosten gemaakt moeten worden voor het scheiden en schonen van het gemengde product. Deze kosten zijn lastig terug te verdienen voor de telers.

Daarnaast blijkt dat de veldboon nog onvoldoende bekend is bij verwerkers en consumenten, en het te maken heeft met concurrentie van bijvoorbeeld de sojaboon en lupine.

In augustus heeft Bionext een veldbijeenkomst georganiseerd bij een van de betrokken akkerbouwers in Friesland. Als gastspreker was een ambachtelijke bakker aanwezig, die een enthousiast betoog hield over brood gebakken van een veldboon-tarwemeelmengsel. Hij wees op de flexibiliteit en ambachtelijke vakkennis die nodig is voor het verwerken van kleinere partijen meel, die in wisselende kwaliteit worden aangeboden. Een bakker moet goed kunnen omgaan met verschillen in samenstelling en zijn kneedproces daarop aanpassen. In de grotere, gangbare bakkerijen wordt meer machinaal gewerkt, waardoor dit niet haalbaar is. Voor de afzet ziet de bakker vooral kansen in de zorgsector, waar er duidelijk interesse is in eiwitrijk brood voor herstellende patiënten en ouderen met een grotere eiwitbehoefte.

Nationale Annex voor Biologisch uitgangsmateriaal

In de biologische landbouw is het gebruik van biologische zaden, pootgoed en plantmateriaal verplicht, indien beschikbaar. De Nationale Annex is een lijst van gewassen waarvoor geen ontheffing meer mogelijk is voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal. Bionext organiseert jaarlijks bijeenkomsten van expertgroepen die het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit adviseren over de samenstelling van de Nationale Annex.

In 2021 sprak de expertgroep het voornemen uit om knolselderij vanaf 2024 op de Nationale Annex te plaatsen. Om telers tijdig inzicht te geven in het beschikbare aanbod, is in 2023 een demoveld voor knolselderij aangelegd bij een biologische akkerbouwer. Hierin waren rassen te zien van zes verschillende aanbieders van biologische zaden. In oktober werd het demoveld bezocht door knolselderijtelers, die het aanbod voldoende vonden voor de verschillende teeltgebieden en afzetmarkten.

In het najaar bleek echter dat er onvoldoende biologisch zaad beschikbaar was van twee van de hoofdassen. Hierdoor is het besluit om knolselderij op de Nationale Annex te plaatsen met een jaar uitgesteld. Dit najaar staat het gewas opnieuw op de agenda van de expertgroep voor de open groenteteelt.

Kennisplatform voor de biologische sierteelt

Bionext zet zich in voor de groei van de biologische sierteelt. In mei 2022 is een nieuw project van start gegaan waarmee we de kennisuitwisseling en samenwerking tussen biologische siertelers onderling en met potentiële omschakelaars willen bevorderen. Hiervoor organiseren we verschillende studiebijeenkomsten en bedrijfsbezoeken. Zo hebben we in april 2023 een excursie georganiseerd naar een biologische bloementeler en een biologische bloembollenkweker, en zijn we in november 2023 met een groep telers op bezoek geweest bij een bloemist die zoveel mogelijk biologische bloemen inkoopt.

Biologisch melkvee in Gelderland

In opdracht van de Provincie Gelderland stimuleert Bionext de kennisontwikkeling van biologische melkveehouders in deze provincie. Tegelijkertijd proberen we de drempels voor gangbare melkveehouders die overwegen over te schakelen op een biologische bedrijfsvoering, te verlagen. Dit doen we door middel van communicatie en door het aanbieden van keukentafelgesprekken en een omschakelcursus. We werken hiervoor samen met Kees Water van Ekopart en Hanna Pluimes van VoorBio, die in 2023 een omschakelcursus heeft georganiseerd waaraan 10 Gelderse melkveehouders hebben deelgenomen. Voor de biologische melkveehouders zijn diverse studiebijeenkomsten georganiseerd over de markt voor biologische melk en de financiële resultaten van omschakeling.

Dubbeldoel Kip

In het praktijknetwerk Dubbeldoelkippen zetten de deelnemende kippenhouders zich destijds in voor een biologische of biodynamische leghennenhouderij waarin dierenwelzijn een belangrijke rol speelde. Het onderzoek naar de inzet van dubbeldoelkippen werd gemotiveerd door drie actuele samenhangende vraagstukken:

1. De broederhanen (in relatie tot de ééndagshaantjes-problematiek).
2. Duurzame en ethisch verantwoorde inzet van dieren voor voedsel.
3. Economische haalbaarheid van dubbeldoelkippen.

Pluimveehouders binnen deze studieclub hadden ervaring met het opfokken van leghanen, soms met de gebruikelijke hybride legrassen, maar ook met dubbeldoelrassen. Dit praktijknetwerk beoogde het delen van bestaande kennis, het vergaren van nieuwe kennis, en het uitbreiden van netwerken, inclusief contacten met buitenlandse ondernemers en onderzoeksinstituten die aan dit onderwerp werkten.

Het project werd in juni 2023 afgesloten met een slotsymposium, georganiseerd door Bionext, Fair Poultry en onderzoekers van de faculteit Diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht. Tijdens dit symposium werden de belangrijkste ervaringen uit de studieclubbijeenkomsten gedeeld en werd er gediscussieerd over het toekomstperspectief van de dubbeldoelkip.

Wormen pluimvee

Wormbesmettingen op legpluimveebedrijven vormen een hardnekkig probleem. Dit wordt doorgaans aangepakt met synthetische anti-wormmiddelen die als diergeneesmiddel geregistreerd staan. Ook in de biologische pluimveehouderij was dit gebruikelijk. Het gebruik van deze middelen kent echter een aantal nadelen. Resistentie tegen deze middelen dreigt, er is een risico op residuen, en ze kunnen via residuen in de kippenmest het bodemleven nadelig beïnvloeden en het oppervlaktewater vervuilen. Sinds de nieuwe biologische verordening geldt voor biologische kippen dat er altijd een minimale wachttijd van 48 uur toegepast moet worden na het gebruik van deze middelen. Dit betekent dat de eieren gedurende deze periode niet als biologisch gekwalificeerd mogen worden.

Sinds 2022 loopt een PPS-project waarin we met een grote groep legpluimveehouders en hun periferie gestructureerd werken aan managementmaatregelen om de wormdruk zo laag mogelijk te houden. Daarbij toetsen we ook een aantal natuurlijke middelen op hun effectiviteit. Hiermee willen we minder afhankelijk worden van synthetische anti-wormmiddelen. Het project is aangejaagd door Bionext en staat onder de wetenschappelijke leiding van WUR en Louis Bolk Instituut.

Plantgezondheid

Robuuste Aardappelen

Met het project 'Robuuste rassen voor een toekomstbestendige aardappelsector' zet Bionext zich samen met haar projectpartners (Vereniging van Biologische Boeren Zuidwest, Bdeko, Biowad, LBI, WUR, Jacob Eising Advies en SPNA) én met alle convenantpartners in voor een succesvolle introductie van robuuste aardappelrassen in de biologische aardappelketen. Dit project wordt gefinancierd vanuit het Economisch Herstel Fonds.

Onder robuuste rassen verstaan we rassen die constant presteren onder biologische teeltomstandigheden en die een hoge weerbaarheid bezitten tegen de aardappelziekte Phytophthora. In de praktijk zijn dit vooral rassen met één of meerdere resistentiegenen tegen Phytophthora en enkele zogenaamde vroege rassen. Rassen met vroege knolvorming kunnen, ook als ze minder resistent zijn, vóór een Phytophthora-uitbraak vaak al een goede opbrengst geven.

Bionext coördineert de aanleg van drie demovelden met bestaande en nieuwe robuuste rassen. In 2023 waren in de demovelden maar liefst 30 rassen van 10 verschillende handelshuizen te zien. De veldbezoeken trokken gemiddeld zo'n 30 bezoekers. Tijdens deze bijeenkomsten is ook aandacht besteed aan het belang van resistentiemanagement voor het beschermen van de resistentiegenen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat aardappelteelers hun gewas regelmatig monitoren op mogelijke aantastingen door Phytophthora en dat ze zieke planten zo snel mogelijk verwijderen of het loof branden.

In september was Bionext aanwezig bij de ondertekening van een nieuw Belgisch-Frans aardappelconvenant tijdens Potato Europe in Doornik. Samenwerking met buitenlandse zusterorganisaties is van belang om kennis over robuuste rassen te delen en om de afzetmarkt voor deze rassen te vergroten.

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst met convenantpartners in november waren we dit keer te gast bij kweekbedrijf HZPC om de resultaten van de kook- en bakproeven te bekijken.

Internationaal

Core Organic

Al meer dan 15 jaar leggen zeker 20 landen en de Europese Commissie geld bij elkaar voor onderzoek dat de biologische landbouw verder helpt. Ook Nederland deed mee in dat Core Organic netwerk en daardoor konden van 2018 tot en met 2021 zes onderzoeken met Nederlandse inbreng worden uitgevoerd voor pluimvee, varkens, rundvee, bedekte teelt, akkerbouw en verwerking. Bionext heeft de overheid in 2022 geholpen bij de beoordeling van de laatste projecten en we hebben twee workshops op de Biokennisweek 2022 gegeven. We vroegen de coördinatoren van het onderzoek in plantaardige teelten (Stephane Bellon – Inrae, Frankrijk) en dierlijke sectoren (Mette Vaarst - Aarhus University, Denemarken) de resultaten en voordelen van 15 jaar onderzoek voor de biologische sector via het Core Organic netwerk toe te lichten. Het ministerie van LNV gaf aan welke rol van de Nederlandse overheid in zo'n Eranet had. Daarmee is deze opdracht afgerond.

Promotie

De Bio-productverkiezing 2023

De biologische sector kent een innovatief assortiment dat elk jaar fors groeit met nieuwe producten. Om deze nieuwe biologische producten te ondersteunen en extra onder de aandacht te brengen, organiseren Bionext en BioNederland de Bio-productverkiezing, waarbij deze producten een podium krijgen. De verkiezing is door BioNederland in het leven geroepen om nieuwe biologische producten te ondersteunen bij het vinden van hun plek in de markt, in samenwerking met FoodPersonality. Van de in totaal 39 productinzendingen, gingen er na 13.893 stemmen vijf finalisten door naar de finale van de Bioproductverkiezing 2023. Na een korte pitch werd de winnaar gekozen door de driekoppige vakjury.

Tijdens de Biobeurs werd de winnaar van de Bio-Productverkiezing 2023 bekendgemaakt. Uit een selectie van 39 nieuwe biologische producten werd de Biologische 3 sterren Beter Leven kaas van Lidl uitgeroepen tot beste nieuwe biologische product. Deze erkenning benadrukt zowel de kwaliteit van de kaas als de inzet voor duurzaamheid en dierenwelzijn.

De Biologische 3 sterren Beter Leven kaas werd in september vorig jaar geïntroduceerd door Lidl in samenwerking met kaasleverancier Vandersterre. Deze introductie markeerde een stap naar duurzamere en diervriendelijkere kaas, met zowel het biologische als het 3 sterren Beter Leven keurmerk. Deze bijdrage ondersteunt de verdere ontwikkeling van dierenwelzijn en de verduurzaming van de melkveehouderij.

Deze prijs onderstreept het belang van duurzaamheid en diervriendelijkheid in de biologische sector en moedigt andere bedrijven aan om soortgelijke initiatieven te omarmen. Bionext feliciteert Lidl met deze prestatie en kijkt uit naar toekomstige innovaties in de biologische sector.

De tweede prijs ging naar het product 'Ons Ei, het ei van dichtbij, van VOF de Zwaanheuvelhoeve'. De Wisselwaar Muesli noten & zaden van Udea, met een statiegeldpot voor hun droogwaren, ontving zowel de derde prijs als de publieksprijs.

Beurzen

Biokennisweek en Biobeurs 2023

De Biokennisweek 2023 bood een dynamische combinatie van een levendige ondernemersbeurs, een sfeervol diner en nog veel meer. Het evenement vormde een ideale start van het jaar, gericht op verbinding, verdieping en kennisdeling. Bionext bracht alle schakels van de biologische sector samen voor een interactief programma van vier dagen.

De eerste twee dagen bestonden uit inspirerende webinars, gericht op online kennisdeling. De daaropvolgende twee dagen verzamelden de biologische sector en geïnteresseerden in duurzamer ondernemen zich op de Biobeurs in de Brabanthallen in Den Bosch. Belangrijke thema's waren marktgroei, bodem & kringlopen, innovatie & kwaliteitsontwikkeling, en omschakelen.

De Biobeurs, de jaarlijkse beurs van de biologische sector, vond voor het eerst plaats in de Brabanthallen en verwelkomde 8.750 bezoekers. De beurs werd geopend door Guido Landheer, directeur Europees, Internationaal en Agro-economisch beleid bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, die het Actieplan Biologisch toelichtte. Tijdens de beurs werden onder andere de nieuwe biologische areaalcijfers voor 2022 bekendgemaakt: 4,4% van het areaal is nu biologisch. Daarnaast werd het cateringconvenant voor Brabantse bedrijven ondertekend, kondigde HAK aan volledig over te schakelen op biologisch, en won Lidl's 'Drie Sterren Beter Leven Keurmerk Kaas' de bio-productverkiezing.

Met meer dan 200 kennisexperts, 100 kennissessies, een streekplein vol lokale producten, gedreven ondernemers, een Bio Aanschuifdiner voor 250 personen en een mooi aantal bezoekers, is Bionext tevreden dat de live beurs weer kon plaatsvinden. De Ekoland Innovatieprijs werd dit jaar toegekend aan akkerbouwer Cornelis Mosselman. Hij investeert radicaal in bodemkwaliteit en biodiversiteit op zijn 45 hectare grote bedrijf in Ooltgensplaat, Zuid-Holland. Mosselman onderzoekt en versterkt het bodemleven en ontwikkelt strokenteelt.

Dat de beurs in Brabant plaatsvond, is geen toeval; de provincie zet sterk in op verduurzaming. Gedeputeerde Elies Lemkes-Straver sprak op de beurs over haar ambities voor een duurzame toekomst van de landbouw en voedselketen in Brabant.

Triodos Bank

Verkiezing

Chokay

Triodos Bank is al een jaar de financiële partner van ondernemers in de biologische landbouw.

Kennis, onderzoek & onderwijs

Activiteitenverslag 2022-2023, De basis is biologisch i.s.m. Biowinkelvereniging

Het verkrijgen van externe kennis is vaak kostbaar voor ondernemers die een bedrijf overnemen, en kennisoverdracht kan een uitdaging zijn. Klanten van speciaalzaken stellen vaak gerichte vragen over gezonde levensstijl en zijn geïnteresseerd in de duurzame aspecten van de productie, verpakking en gezondheidseffecten van landbouwproducten. Om hierop in te spelen, is het initiatief 'de basis is biologisch' opgezet, met als doel een toegankelijke e-learning te ontwikkelen die bijdraagt aan een goede leercultuur en de sector concurrerend houdt. Dit initiatief biedt meerwaarde door gezamenlijk leermaterialen te ontwikkelen, e-learning te faciliteren voor medewerkers en bewustzijn te creëren over de benodigde kennis, vaardigheden en beroepshouding.

Een innovatief kennis- en leerportaal is opgezet met een geïntegreerd Learning Management Systeem (LMS). Dit platform biedt e-learningmodules aan die interactief zijn en kennis op diverse manieren presenteren. De voortgang wordt gemeten door middel van toetsvragen, en na succesvolle afronding van een module ontvangen deelnemers een certificaat. Het systeem biedt ook aanbevelingen voor vervolgmodes op basis van de afgeronde leermodules. De ontwikkeling van het leerportaal omvatte het vaststellen van eisen in overleg met het werkveld en de kwaliteitsgroep, het ontwerpen en selecteren van het leerportaal, het toevoegen van gewenste functionaliteiten zoals een reviewkwaliteitsstelsel, en het ontwikkelen van leermodules met input van experts en partners. Het LMS stelt de BioAcademy en experts in staat om de modules zelfstandig bij te werken, zodat ze up-to-date blijven met nieuwe regelgeving en voorbeelden, en bijdragen aan een leven lang leren.

Voor winkeliers is in 2023 het online e-learningprogramma verder ontwikkeld, uitgebreid naar zes modules: twee in 2022 en vier in 2023. Deze modules zijn toegankelijk via www.bioacademy.nl, en na deelname ontvangt de deelnemer automatisch een link voor verdere deelname. Voorbeelden van leermodules zijn 'De bodem als basis' en 'Wat kun je leren van een voedingsetiket'. De e-learning richt zich op medewerkers, ondernemers en franchisenemers van biologische speciaalzaken, waaronder MKB-ondernemers en hun personeel in logistiek, service, magazijnbeheer en winkelbeheer, zoals vakkenvullers, kassamedewerkers en productgerelateerde medewerkers of managers in sectoren zoals AGF, brood, DKW en zuivel. De modules bieden ook een breder overzicht van de biologische basis.

Boerenkansen

Jonge agrariërs enthousiast maken over kringlooplandbouw: dat is het doel van het project 'Boerenkansen'. Om dit te bereiken, ontwikkelden we samen met de NAJK een programma met workshops, webinars en bedrijfsbezoeken voor jonge boeren. In alle agrarische sectoren vindt momenteel een transitie plaats. Via dit project willen we jonge boeren en tuinders laten zien welke kansen kringlooplandbouw biedt. Binnen de biologische landbouw is er al veel kennis over samenwerken, reststromen en natuurlijke bemesting.

Samen met de NAJK hebben we in 2023 een reeks workshops ontwikkeld en gegeven. Thema's zoals natuurlijke middelen, gewasbescherming van de toekomst, multifunctionele landbouw en samenwerkingen tussen akkerbouw en veehouderij kwamen aan bod. De workshops werden verzorgd tijdens de Bio-Beurs 2023, op diverse MBO- en HBO-scholen en bij lokale NAJK-afdelingen.

Het is belangrijk dat de gangbare en biologische landbouwsectoren meer met elkaar in contact komen en van elkaar leren. We zijn daarom erg blij dat we dit project samen met de NAJK uitvoeren. Het NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt) behartigt de belangen van agrarische jongeren en ondersteunt hun ontwikkeling en ondernemerschap. Daarnaast verzorgt NAJK verschillende leertrajecten voor jonge agrariërs.

Biologische vragenlijn

Bionext beantwoordt consumentenvragen namens Skal Biocontrole. De vragen zijn zeer uiteenlopend: Studenten en scholieren die informatie zoeken, ongeruste consumenten die willen weten of een product wel echt biologisch is, maar ook mensen die geïnteresseerd zijn in de biologische landbouw-methode of welke regels er gelden in de biologische sector. Het uitzoekwerk per vraag varieert aanzienlijk. In 2023 zijn er honderddrieëntwintig vragen gesteld en beantwoord. De biologische vragenlijn is te bereiken via biologischevragen@bionext.nl.

Kennis, onderzoek & onderwijs

Stimulering bio in onderwijs

Bionext is sinds eind 2022 partner in een RIF-project van Aeres MBO, gericht op het beter verankeren van biologische landbouw in de agrarische beroepsopleidingen. We nemen deel aan de stuurgroep. Twee ervaren vakdocenten van de Warmonderhof hebben onder redactie van Udo Teunis de wiki biologische bedrijfsvoering met nieuw materiaal verrijkt. Deze wiki, onderdeel van het Groen Kennisnet, is geschikt voor MBO- en HBO-studenten en hun docenten. Daarnaast hebben Michaël Wilde en Marian Blom in 2023 gastlessen verzorgd bij HBO- en WO-opleidingen.

Groenkennisnet

Via deelname aan een Kennis op Maat-project heeft Bionext, met hulp van Wageningen Library, ervoor gezorgd dat de website biokennis.nl een partnersite van het Groen Kennisnet is geworden. De verschillende onderdelen over biologische landbouw en voeding, zoals de wiki Biologische Bedrijfsvoering, zijn ondergebracht op deze site.

Lobby en wetgeving

Lobby algemeen

Het jaar 2023 was een jaar waarin de aandacht en support voor biologische landbouw in de politiek en de maatschappij in het algemeen een stevige stap naar voren heeft gezet. De combinatie van dat een aantal grotere spelers in de markt zich nadrukkelijk met biologisch gingen bezighouden, het Actieplan biologisch van LNV en de stevige deelname vanuit de biologische sector aan het Landbouwakkoord zorgde ervoor dat we steeds vaker aan de juiste tafel in gesprek mochten.

Marktontwikkeling

Een belangrijk punt van zorg was de moeizame marktontwikkeling voor biologische producten. In reactie daarop is Bionext in overleg gegaan met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) om concrete acties te stimuleren en de coördinatie van diverse marktinitiatieven te verbeteren. Dit leidde tot een nieuwe strategie om de relatie met LNV te versterken, waarbij de achterban nauw werd betrokken.

Landbouwakkoord

Biohuis, als vertegenwoordiger van de biologische sector, heeft een actieve rol gespeeld in de onderhandelingen over het Landbouwakkoord. Namens Biohuis zat Douwe Monsma aan de onderhandelingsafdeling, ondersteund door verenigingsmanager Laurens Nuijten. Bionext heeft hier ruimte voor gemaakt en ook aan 4 belangrijke sectortafels en in de communicatie, ondersteuning voor het Biohuis geleverd.

Het landbouwakkoord-proces, dat plaatsvond in de eerste helft van 2023, heeft veel energie gekost maar ook vruchten afgeworpen. Een belangrijk resultaat van de inzet van Biohuis is dat het Kabinet 50 miljoen euro aan versnellingsmiddelen beschikbaar heeft gesteld om de biologische markt een impuls te geven, beschikbaar van 2025 tot 2029. Daarnaast heeft de sector de kans gekregen om biologische landbouw op verschillende fronten op de kaart te zetten en in gesprek te komen met alle betrokken partijen, waaronder diverse relevante ministers. Deze betrokkenheid heeft de positie van de sector aanzienlijk versterkt en ons vermogen om de belangen van de biologische sector te behartigen verbeterd.

Actieplan Biologisch LNV

In december 2022 werd het Actieplan 'Groeï van Biologische Productie en Consumptie' gepresenteerd, met als doel om te groeien naar 15% biologisch landbouwareaal in Nederland in 2030. Bionext heeft samen met andere (keten)partijen een actieve rol gespeeld bij de verdere ontwikkeling van de doelen en acties uit dit plan. Dit omvatte onder meer bijdragen aan marktontwikkeling, een helpdesk voor ondernemersvragen en een biologische kennisagenda.

In 2023 is er vooruitgang geboekt op verschillende fronten. Er zijn gesprekken gevoerd over de voorbereiding van een LNV-consumentencampagne, waarbij Bionext betrokken is geweest. In het laatste kwartaal van het jaar is de Regiegroep Opschaling Biologische Zuivel gestart, een door LNV ondersteunde groep waarin alle ketenpartijen samenwerken met als ambitie 2500 melkveehouders.

Lobby en wetgeving

Een belangrijk resultaat van de lobby-inspanningen, in nauwe samenwerking met Biohuis, tijdens het Landbouwakkoord is dat er voor de periode 2025-2029 een budget van 50 miljoen euro is gereserveerd voor de bevordering van de vraag naar biologische producten. Dit zal waarschijnlijk worden besteed aan onder andere de consumentencampagne van LNV, het opstarten van BioRegio's en middelen voor ambassadeurs/ketenregisseurs in de biologische ketens.

Daarnaast is er via de ketengroepen veel energie gestoken in het aanleveren van informatie en suggesties voor de LNV Kennisagenda Biologische productie en consumptie, die in oktober 2023 is overhandigd aan hoge functionarissen binnen LNV.

Gentech/GMO

Bionext heeft, op aanjagen van de BioWinkelVereniging in het bijzonder, in 2023 zich ingespannen tegen de nieuwe GMO-regelgeving van de Europese Commissie, die de keuzevrijheid van de biologische sector bedreigt. We ondersteunde publiekscampagne, geïnitieerd door de Biowinkelvereniging, die resulteerde in een indrukwekkende 50.000 handtekeningen. Bionext faciliteerde ook een strategisch webinar, op verzoek van Biowad en BioPlant, waar experts de noodzaak voor de sector om GMO-vrij te blijven, overtuigend toelichtten. Samen met het GroenBoerenPlan beïnvloedde Bionext beleidsmakers om keuzevrijheid en co-existentie binnen de biologische sector te waarborgen, wat resulteerde in een aangenomen motie.

Daarnaast heeft Bionext proactief gewerkt aan het beïnvloeden van beleid en het versterken van de positie van de biologische sector. De themagroep voor biologisch uitgangsmateriaal en veredeling van Bionext leverde een bijdrage aan het IFOAM-standpunt over de herziening van de Europese zaadwetgeving. Deze gerichte acties ondersteunen de vastberadenheid van de biologische sector in het beschermen en bevorderen van de belangen van de biologische sector in het GMO-debat.

Internationale Vertegenwoordiging

Bionext is goed vertegenwoordigd in het onderinternationale overleg van de biologische sector. Gerdine Kaptijn is landenvertegenwoordiger en Marian Blom werd herkozen als Vicepresident van IFOAM OE, wat de Nederlandse biologische sector een belangrijke gezicht in Europa geeft.

Door deze diverse en strategische inspanningen heeft Bionext in 2023 een sterke basis gelegd voor verdere groei en ontwikkeling van de biologische sector, waarbij de focus lag op marktontwikkeling, beleidsbeïnvloeding en samenwerking met diverse stakeholders.

GroenBoerenPlan

Het Groenboerenplan heeft in 2022 een belangrijke bijdrage gespeeld in de lobby voor een gelijk speelveld voor biologische en agro-ecologische landbouw. Met 10 concrete punten voor de landbouwtransitie, trok het plan de aandacht van beleidsmakers en werd het een belangrijk onderwerp tijdens gesprekken over de landbouwtransitie. De activiteiten kregen een extra impuls door de GroenBoeren Conferentie 'Hoe dan wel?', die uiteindelijk het motto kreeg: 'Nederland Groenboerenland. Het kan wel!'. Tijdens deze conferentie werd de ambitieuze doelstelling geformuleerd om in 2030 tot 600.000 hectare Groenboerenland te komen, wat de groeiende beweging voor duurzame landbouw onderstrepte.

Deze inspanningen passen in de bredere strategie om biologische landbouw van niche naar norm te brengen en een gelijk speelveld te creëren als motor voor de landbouwtransitie. De conferentie en het Groenboerenplan hebben bijgedragen aan de zichtbaarheid van de biologische sector. Vertegenwoordigers van verschillende organisaties benadrukten het belang van constructieve gesprekken met overheden en het betrekken van mensen, vooral jongeren, bij korte ketens en andere initiatieven. Ondanks de uitdagingen werd het grote werkplezier benadrukt dat komt met het werken vanuit biologische principes.

GLB

Bionext heeft actief bijgedragen aan de implementatie van het nieuwe GLB voor de biologische sector. In samenwerking met Biohuis heeft Bionext een project uitgevoerd om te onderzoeken hoe de biologische landbouw kan bijdragen aan de GLB-doelen en hoe het GLB kan aansluiten bij de biologische sector. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om biologische boeren te informeren over de nieuwe GLB-regels. Bionext heeft kennis verspreid via verschillende kanalen, waaronder regio-bijeenkomsten, sectorbijeenkomsten, een GLB-magazine met regelmatige updates, een webpagina, artikelen, nieuwsbrieven en sociale media. Ook is er een video over het nieuwe GLB gemaakt en zijn experts ingehuurd om kennis te delen over specifieke onderwerpen zoals producentenorganisaties. Het project 'Biologisch in Ontwikkeling' (BIO) heeft bijgedragen aan het creëren van een duidelijk overzicht van hoe biologische boeren al bijdragen aan GLB-doelen en welke maatregelen goed passen bij de biologische praktijk. Deze informatie kan gebruikt worden door beleidsmakers om het GLB beter af te stemmen op de biologische sector.

Overige Thema's en Initiatieven

Bionext nam deel aan verschillende belangrijke gesprekken en initiatieven, zoals rondetafelgesprekken over glyfosaat, webinars over klimaatplatforms, en het Convenant dierwaardige veehouderij. Daarnaast werd er actief deelgenomen aan de provinciale lobby in onder meer Zeeland, Gelderland, Utrecht en Brabant, met als doel de biologische sector verder te ondersteunen.

Lobby en wetgeving

Keten- & Themagroepen

Bedrijven die lid zijn van Biohuis en BioNederland werken sectorgericht samen in verschillende ketengroepen. Bionext kent de volgende ketengroepen:

- Fruit
- Akkerbouw en vollegrondsgroente
- Bedekte teelt
- Varkensvlees
- Glastuinbouw
- Pluimveevlees en eieren
- Zuivel en rundvlees

Daarnaast is er een ketengroep voor de sierteelt in oprichting. Verder bestaat er een themagroep 'Biologisch uitgangsmateriaal en veredeling'.

Onder de noemer 'ketengroepen' zorgt Bionext voor een contactpersoon met sectorspecialisatie, die fungeert als aanspreekpunt voor sectorale beleids-, onderzoeks- en marktfragen vanuit overheden, Skal, NGO's, maar ook voor bedrijven die actief zijn in de sector. Ook in crisissituaties, zoals voedselveiligheid of marktproblemen, vormt de sectorspecialist het coördinatiepunt voor de berichtgeving naar buiten. Een ketengroep bestaat uit enkele vertegenwoordigers van de betreffende (boeren) sectorvereniging en vertegenwoordigers van bedrijven (leden van BioNederland) die actief zijn in de toelevering, handel en/of verwerking binnen de betreffende sector. Onderzoekers kunnen ook deelnemen aan een ketengroep, zowel incidenteel als structureel.

De (deelnemers van de) ketengroep vormen voor de sectorspecialist een gemakkelijk bereikbaar netwerk voor vlote afstemming. Afhankelijk van het onderwerp kan dit bilateraal, in klein comité of plenair in de ketengroep plaatsvinden. De sectorspecialist informeert ketengroepdeelnemers over relevante beleidsontwikkelingen en beleidsvragen met betrekking tot de betreffende sector en neemt waar nodig actie. Plenaire bijeenkomsten van de ketengroepen vinden slechts enkele keren per jaar en onregelmatig plaats, afhankelijk van de agendapunten.

In de praktijk verschillen de inhoudelijke accenten in de verschillende ketengroepen, mede afhankelijk van de organisatie van de sector en de belangrijkste kwesties. In 2023 is een begin gemaakt met heroverwegingen over het functioneren van de ketengroepen en de financiering daarvan vanuit de verenigingen.

Lobby en wetgeving

Wat deed Bionext in 2023 aan belangenbehartiging rondom biologische wet- en regelgeving?

Bionext heeft in 2023 weer actief gewerkt aan diverse thema's binnen de biologische wetgeving, zowel op nationaal als op Europees niveau. In Nederland hebben we samengewerkt met Skal Biocontrole en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nu LNV) om de biologische regelgeving te versterken. Op Europees niveau waren we actief binnen IFOAM, de International Federation of Organic Agricultural Movements.

Een belangrijk onderwerp van aandacht was het residubeleid. Dit betreft de omgang met resten van stoffen die in biologische producten worden aangetroffen. Resten kunnen duiden op onzorgvuldig handelen of, erger, op bewust fout gebruik. Vaak zijn deze stoffen afkomstig uit het milieu, door historisch gebruik of door omgevingsfactoren. Het is cruciaal dat biologische bedrijven niet verantwoordelijk worden gehouden voor deze resten, vooral niet als zij alle zorgvuldigheid hebben betracht. Naast gesprekken met Skal en het ministerie, hebben we ook bijgedragen aan een Europees uniform standpunt over residuen. Dit was van belang voor gesprekken met de Europese Commissie. We ondersteunden BioNederland bij het benadrukken van de impact van oneerlijk beleid op bedrijven en werkten samen met onze Duitse partner AÖL aan een artikel in het Europese tijdschrift The Organic Standard over residubeleid. Hoewel de directe impact moeilijk te meten is, lijkt er meer realiteitszin te ontstaan in de opvattingen over residuen.

Een ander belangrijk onderwerp was de import van biologische producten van buiten de EU. De regels zijn aangepast en de implementatie hiervan verloopt moeizaam. Het zal tot 2026 duren voordat alles volledig is ingeregeld. In 2023 heeft Bionext samen met BioNederland regelmatig met de overheid gesproken over de impact van deze wijzigingen. We hebben onze leden de gelegenheid gegeven om hun inbreng te leveren, wat heeft geleid tot meer inzicht bij Skal, de douane en de rijksoverheid in mogelijke problemen. We streven ernaar deze constructieve samenwerking met de overheid en het bedrijfsleven in 2024 voort te zetten.

Andere wetgevingsonderwerpen waaraan we in 2023 hebben gewerkt, omvatten:

- De inzet van vlinderbloemigen in de bedekte teelt
- Overleg over het A- en B-meststoffenbeleid
- Beschikbaarheid van voorbehandelingsmiddelen in de sierteelt ter verlenging van het vaasleven
- Eisen aan de verkoop van bioboeketten
- Het verbod op ondiep stomen in de buitenteelt
- De opzet van een database voor plantaardig uitgangsmateriaal in samenwerking met Skal, NAK tuinbouw en LNV
- De opzet van een database voor dierlijk uitgangsmateriaal
- De regels voor weidegang van geiten en melkvee en groepshuisvesting van kalveren
- De berekening van de binnenruimte voor varkens, met betrekking tot de invloed van feeders en troggen
- De overgangstermijnen voor opfokstallen

Daarnaast was er de kwestie van duurzaamheidslabeling. Verschillende afdelingen van de Europese Commissie ontwikkelen een initiatief voor een consumentenlabel voor duurzaam voedsel. De grote vraag is welk beoordelingssysteem wordt gebruikt om de duurzaamheid van een product te bepalen. Er zijn modellen in ontwikkeling die vaak slechts enkele aspecten van duurzaamheid meenemen. Dit kan ertoe leiden dat biologische producten laag scoren, omdat de voordelen van biologische landbouw niet volledig worden meegenomen. Bionext heeft dit onderwerp geagendeerd in overleg met de overheid en heeft aandacht gevraagd voor de risico's van deze modellen en de mogelijkheid van alternatieve modellen, zoals Planetscore. Ondanks dat er geen verplicht publiek systeem lijkt te komen, gaan de ontwikkelingen voor een eenduidig beoordelingssysteem in de markt door.

Tenslotte hebben we aandacht besteed aan de Sustainable Use of Pesticides Regulation (SUR). Deze regeling, bedoeld ter vermindering van het pesticidegebruik, werd in de biologische sector EU-breed verwelkomd. Echter, de wijze waarop de vermindering werd gemeten, was problematisch. Er werd voornamelijk gekeken naar een vermindering in kilo's, en slechts beperkt naar een vermindering van risico's. Aangezien natuurlijke middelen vaak minder geconcentreerd zijn en sneller afbreken, worden er in kilo's veel meer van gebruikt dan van zeer giftige middelen. IFOAM heeft hard gevochten voor wijzigingen in de berekeningen. Bionext heeft gewerkt aan bewustwording in Nederland en heeft aandacht gevraagd bij Nederlandse europarlementariërs. Uiteindelijk is de SUR echter niet aangenomen door het Europees parlement en is de regeling gestrand.

Communicatie & PR

Social media

In 2023 heeft Bionext gecommuniceerd via de sociale media platforms Facebook, X (voorheen Twitter), en LinkedIn. Ons bereik is op bijna platforms gegroeid naar een totaal van 21.903 volgers, een toename van 6,2% ten opzichte van 2022.

LinkedIn	5.705	28,6% groei
Facebook	8.448	6,2% groei
X (Twitter)	7.750	-1,4% daling

LinkedIn

Beste scorende bericht: Aankondiging tv-spotje 'De mooiste boodschap is bio'. [Link naar bericht](#)

Vertoningen (organisch): 3425

Interacties*: 109 + Klikken (organisch): 156

*Interacties: Het aantal vind-ik-leuks of reacties op berichten, opslaan, opmerkingen en delen

Bionext | Ketenorganisatie
6.243 volgers
1 j • Bewerkt •

Heb je hem al gespot op tv? 📺

Bionext is vorig jaar de 3-jarige promotiecampagne 'de mooiste boodschap is bio' gestart. Met de promotiecampagne (via social media, website, PR en outdoor) wil Bionext de herkenbaarheid en het vertrouwen in het Europese biologische keurmerk vergroten. Daarnaast zorgt de nudgingcampagne in supermarkten ervoor dat we consumenten onbewust een duwtje in de rug kunnen geven om meer biologisch te kopen.

Het [Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur](#) heeft het mogelijk gemaakt om aanvullend op de promotiecampagne een tv-commercial te produceren. Met de aankoop van biologische producten kun je al het verschil maken - dat is de boodschap van de commercial. Nu te zien op tv t/m 19 april: <https://lnkd.in/eK3yVFgj>

Bekijk het uitzendschema hier: <https://lnkd.in/ehbNar-v>

[#demooisteboodschapisbio](#) [#biologisch](#) [#nudging](#) [#bio](#) [#eucampagne](#) [#Inv](#)

 De Mooiste Boodschap is Bio (tv spotje)
[youtube.com](https://www.youtube.com)

Facebook

Best scorende post: Lancering website www.biologisch-keurmerk.nl. [Link naar bericht](#)

Vertoningen (organisch): 4,382

Interacties: 42+ klikken (organisch): 65

X (Twitter)

Tijdens het overzetten van de Agorapulse-data zijn de gegevens van 2023 van X (Twitter) verloren gegaan.

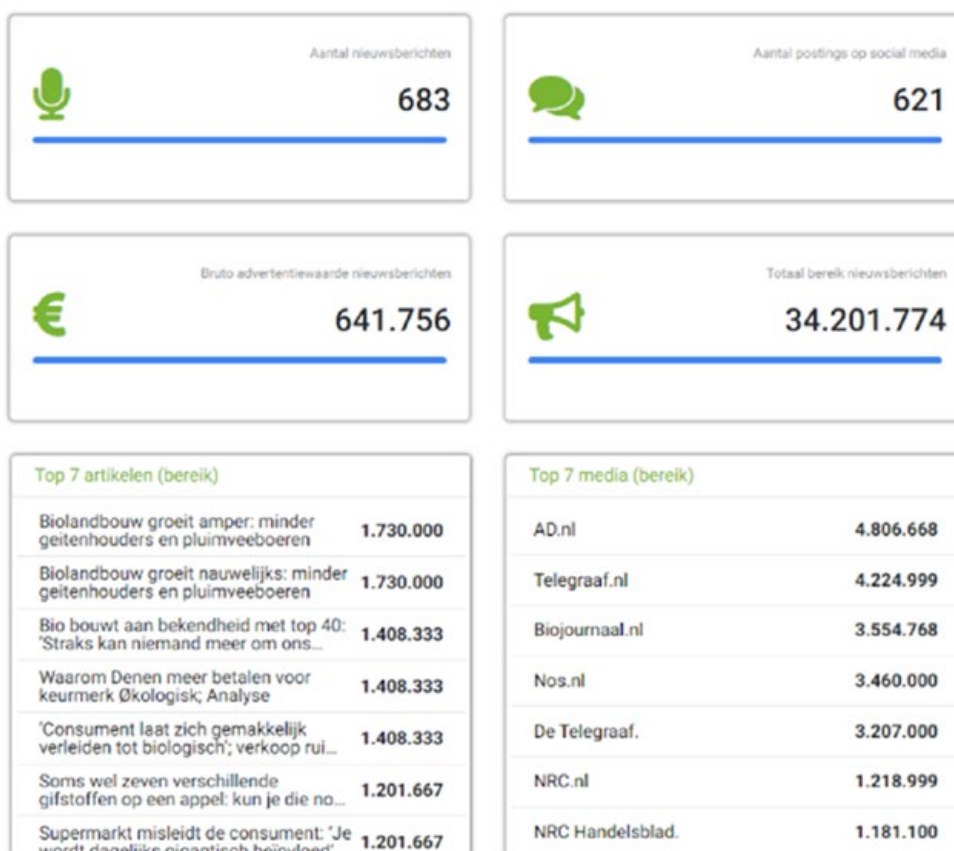
Communicatie & PR

Nieuwsbrieven

Sinds 2021 kunnen geïnteresseerden in biologisch zich via de Bionext website inschrijven om nieuwsbrieven te ontvangen. Het thema van de nieuwsbrief is vaak gekoppeld aan de Greenpapers. In 2023 zijn er 10 nieuwsbrieven verstuurd: een hetzelfde aantal als in 2022. Naast 4 Greenpaper thema nieuwsbrieven zijn er 6 specifieke nieuwsbrieven verstuurd: Biokennisweek (2x), campagne updates over 'de mooiste boodschap is bio' (2x) en over de campagne tegen gentech. In december 2023 ontvingen 4.408 abonnees onze nieuwsbrief: een groei van 9,1% t.o.v. 2022.

In de media

In het afgelopen jaar zijn er in totaal 683 berichten, zowel online als in print, gepubliceerd waarin Bionext werd genoemd. Deze media-aandacht heeft gezorgd voor een indrukwekkend totaal bereik van 34.201.774 mensen, met een geschatte mediawaarde van €641.756. Deze cijfers onderstrepen de groeiende zichtbaarheid en invloed van Bionext binnen de sector en daarbuiten.

Calamiteiten en crisiscommunicatie

In 2023 waren er geen calamiteiten in de biologische sector die om directe inzet van Bionext vroegen. Zoals elk jaar, kwamen er echter af en toe negatieve berichten over biologische landbouw naar voren. Dit zijn momenten waarop we moesten ingrijpen. Bionext heeft gereageerd met tegenberichten in de media en op sociale netwerken. We waren te gast bij Radio 1 en BNR Nieuwsradio om onze standpunten toe te lichten. Onze aanpak is altijd gericht op verbinding en samenwerking.

Marktontwikkeling

Eind 2022 lanceerde de overheid het Actieplan Biologische Landbouw, waarbij marktontwikkeling een van de drie pijlers van het stimuleringsbeleid is. In 2023 heeft Bionext veel energie gestoken in het opstellen van een marktontwikkelplan. We hebben de wensen en ambities van verschillende deelsectoren en schakels verzameld en hierover overlegd met de overheid. Tevens hebben we praktische stappen ondernomen om individuele spelers in de markt te ondersteunen. Dit omvatte zowel het direct benaderen van marktpartijen als het zoeken naar steun voor de ontwikkeling van specifieke ketens, zoals de akkerbouw en melkvee­sector. Deze inspanningen hebben geleid tot het Hutspot­project in welke van start gaat in 2024, waarvoor we steun hebben ontvangen van de provincies Noord-Holland en Gelderland om potentiële omschakelaars te ondersteunen.

Vanaf 2024 zullen we ook via het biologisch loket van de RVO ondersteuning blijven bieden. Daarnaast zetten we ons in om de markt voor jonge sectoren, zoals de sierteelt, verder te ontwikkelen.

OOK WIJ STAAN ACHTER
BIOLOGISCH

Stichting Bionext

Stichting Bionext boekte in 2023 een negatief resultaat van € 75.842 op een omzet van € 1.136.246. De omzet daalde ten opzichte van het jaar 2022.

In 2023 is het negatieve resultaat met name veroorzaakt door een voorziening t.a.v. een Europees subsidieproject waarin Stichting Bionext geen coördinator of penvoerder is, maar wel onderdeel is van een samenwerking. Het project is net voor de geplande einddatum stopgezet vanwege een onderzoek vanuit de Europese samenwerking waarna een voorgenomen besluit is gedeeld. De penvoerder (en Stichting Bionext) zijn in verweer gegaan tegen het voorgenomen besluit en tot op heden is er geen definitief besluit bekend. Er is door het bestuur een inschatting gemaakt van de verwachte kosten welke als voorziening is opgenomen in de jaarrekening 2023.

Samenvatting financieel overzicht

Baten	2023	2022
Subsidies van overheden	1.110.040	857.874
Baten van subsidies	1.110.040	857.874
Giften en donaties van particulieren	26.206	27.677
Giften	26.206	27.677
Som van alle baten	1.136.246	885.551
Lasten		
Inkoopwaarde van geleverde producten (kostprijs)	1.026.275	826.946
Communicatiekosten	2.890	4.066
Huisvestingskosten	79.271	67.581
Afschrijvingen	14.652	31.287
Financiële lasten	459	3.300
Overige lasten	88.541	24.471
Som van de lasten	1.212.088	957.651
Saldo van baten en lasten	-75.842	-72.100

Coöperatieve Vereniging Bionext U.A.

Toelichting resultaat t.o.v. de begroting van 2023.

Het resultaat over het jaar 2023 is € 70.484 negatief (na belasting) ten opzichte van een begroot resultaat voor 2023 van € 51.477 (na belasting). Het jaar 2023 kan als volgt worden samengevat:

Personeelskosten

De personeelskosten zijn lager dan begroot door o.a. minder opleidingskosten en minder pensioen lasten t.o.v. het budget.

Huisvesting

Een in de begroting opgenomen post voor huur van externe vergaderruimte is minder gebruik van gemaakt.

Kantoorkosten

De uitgaven voor telefoon- en automatiseringskosten zijn hoger uitgevallen dan begroot.

PR en overige algemene kosten

Enkele posten vallen lager uit dan geraamd. De vaste reservering van €20.000 voor onkosten is opgenomen in het budget, maar niet (volledig) aangesproken.

Samenvatting financieel overzicht

Winst-en-verliesrekening over 2023	Realisatie 2023	Begroting2023	Realisatie 2022
Coöperatie Bionext			
Netto-omzet			
Belangenbehartigings- en Projecteninkomsten	1.883.353	1.912.123	1.704.256
	1.883.353	1.912.123	1.704.256
Kosten			
Projectlasten	429.751	306.221	317.635
Personeelslasten	1.344.989	1.378.431	1.207.615
Huisvestingslasten	67.759	72.730	63.794
Kantoorlasten	49.211	42.032	36.946
Afschrijvingslasten	18.082	16.800	2.306
Accountants- en advieslasten	9.833	7.750	8.401
PR en publiciteit	21.070	16.850	13.008
Overige algemene lasten	2.403	8.300	-13.918
Diverse baten en lasten		20.000	
	1.943.098	1.869.114	1.635.787
Resultaat	-59.745	43.009	68.469
Financiële lasten	6.899	4.149	1.767
Resultaat voor belastingen	-66.644	38.860	66.702
Vennootschapsbelasting	-11.897	7.383	5.219
	-54.747	31.477	61.482
Resultaat uit deelnemingen	-17.939	20.000	-58.146
Resultaat na belasting	-72.686	51.477	3.336

Bionext

voor biologische zaken

Vragen of opmerkingen, of wilt u meer weten over de biologische sector? Neem contact met ons op.

Bionext

Horapark Ede

Bennekomseweg 43

6717 LL Ede

030 - 233 99 70

info@bionext.nl

 @bionext

 @BionextTweets

 @Bionext

www.bionext.nl